

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 2 (43)

Заснований в 1996 році

Рівне – 2010

ББК 74.20

О - 59

УДК: 159: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 2 (43). — Рівне: РДГУ, 2010. — 116 с.

Збірник наукових праць містить статті які відображають теоретичні та практичні аспекти найважливіших проблем психологічної допомоги особистості.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 29. 10. 2010 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 08 — 7.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2010

Цілеспрямований вплив психолога підвищує адекватність самооцінки, формує прагнення до самозмін, знижує рівень тривожності.

Досвід апробації створеного комплексу методик на підлітках показав його придатність для діагностики відхильної поведінки підлітків. Це дало змогу підготувати підґрунтя для створення програми корекції відхильної поведінки у підлітків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агапов В.С. Становление Я-концепции в системе духовных потребностей подростков. Автореф. дис. ...канд.психол.н. – М., 1994. - 17 с.
2. Активность и жизненная позиция личности / Под.ред. К.А.Абульхановой-Славской. – М., 1988. – С. 27-48.
3. Бернс Р. Развитие Я-концепции и воспитание. – М., 1986. – с.7-120.
4. Рубинштейн С.Л. Проблемы общей психологии. М., 1976. 416 с.
5. Шмаков С.А. Ее величество – Игра. – М., 1992. 124 с.

Резюме. Обосновывается необходимость создания комплексной методики диагностики отклонений в поведении подростков. Рассматриваются результаты апробации методики, которые свидетельствуют о надежности созданной методики и объективности полученных результатов.

Summary. The necessity of complex methods creation of declinations in juveniles' behavior diagnostics is substantiated. The results of the methods approbation are considered and they affirm the reliability of originated methods and the objectivity of received results.

УДК [15.364]:[37.011.31.378]

В.В. ПАЛАГНЮК

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ВИКЛАДАЧА-ПОЧАТКІВЦЯ ВНЗ

Резюме. Подано теоретичний аналіз проблеми психологічної допомоги в процесі професійної адаптації викладача-початківця ВНЗ. Запропоновано використання психологічного тренінгу як провідного засобу психологічної допомоги в процесі професійної адаптації

Ключові слова: професійна адаптація, психологічна допомога, психологічний тренінг

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Професійна адаптація викладача ВНЗ – процес, засобами якого індивід, з однієї сторони, задовольняє свої потреби і очікування, що висувуються до педагогічної професії і умов її реалізації і, з іншої сторони, тим вимогам, які до нього виявляють структура і зміст діяльності, умови її реалізації і ті соціальні групи, під контролем і участю яких протікає відповідна професійна діяльність. Це складний системний процес активної взаємодії викладача ВНЗ та професійного середовища, що забезпечує ефективність професійно-педагогічної діяльності і є рушійною силою професіогенезу і самовдосконалення особистості. Професійна адаптація передбачає складний процес взаємодії особистості фахівця та професійного середовища, під час якого формуються професійні якості особистості, знання, уміння, навички, що необхідні для професійного становлення.

Пристосування до нових умов діяльності актуалізує раніше засвоєні поведінкові і адаптаційні стратегії, що безпосередньо впливають на ефективність і якість подальшої професійної активності фахівця. Динамічний розвиток системи вищої освіти в Україні вимагає оперативної й адекватної адаптації викладачів ВНЗ до актуальних умов діяльності. Протиріччя між потребами і фактичним рівнем професійної підготовки фахівців, їх недостатня кваліфікація знижують якість педагогічного процесу і таким чином безпосередньо впливають на швидкість і ефективність останнього. Отже, ця складна соціально-психологічна проблема потребує нагального психолого-педагогічного дослідження, розробки концептуальних засад адекватної психологічної допомоги процесі професійної адаптації викладачів-початківців ВНЗ.

Незважаючи на відносну дослідженість процесу професійної адаптації в цілому (Г.В. Кондратьєва, А.Г. Мороз, С.Г. Вершловський, О.А. Шиян), а також професійної адаптації викладачів-початківців ВНЗ зокрема (Облес І.І, Ащепков В.Т.), відсутні теоретико-емпіричні концепції психологічної допомоги у рамках становлення і розвитку особистості викладача.

Дослідження проблеми теоретичних засад психологічної допомоги в процесі професійної адаптації викладача-початківця дозволить вирішити наступні завдання:

- здійснити на теоретико-емпіричному рівні аналіз проблеми психологічної допомоги в процесі професійної адаптації викладачів ВНЗ;
- проаналізувати місце і роль психологічного тренінгу, як провідного засобу психологічної допомоги в процесі професійної адаптації викладача ВНЗ
- оптимізувати і інтенсифікувати процес надання психологічної допомоги шляхом вибору засобів актуального впливу на особистість викладача-початківця ВНЗ.

Мета дослідження. Теоретично дослідити проблему психологічної допомоги в процесі професійної адаптації викладачів-початківців ВНЗ.

Аналіз досліджень і публікацій. У створення теоретичних передумов дослідження проблеми психологічної допомоги у процесі професійної адаптації зробили суттєвий внесок такі українські вчені, як: Г.О.Балл, О.Ф.Бондаренко, Є.В.Єгорова, І.А.Зязюн, О.М.Ігнатюк, З.Г.Кісарчук, О.В.Киричук, Г.С.Костюк, О.І.Кульчицька, Н.І.Литвинова, С.Д.Максименко, І.П.Маноха, В.Ф.Моргун, Н.Г.Ничкало, О.М.Отич, В.Г.Панок, П.С.Перепелица, Н.А.Побірченко, Е.О.Помиткін, В.В.Рибалка, О.Є.Самойлов, В.В.Синявський, В.А.Семиченко, Л.О.Хомич, Б.О.Федоришин та ін.

Виклад основного матеріалу. Процес професійного становлення особистості, включення до трудової діяльності, означає зміну соціальної ситуації розвитку, зміну змісту провідної діяльності, засвоєння або привласнення нової соціальної ролі, професійної поведінки і, звичайно, перебудову самої особистості. Всі ці зміни не можуть не викликати психічної напруженості особистості. Внаслідок цього виникають суб'єктивні і об'єктивні труднощі, міжособистісні і

внутрішньоособистісні конфлікти (Л.І.Анциферова, Н.С.Глуханюк, Е.Ф.Зеєр, Е.А.Климов, А.К.Маркова, Л.М.Мітіна, Н.С.Пряжников, А.Р.Фонарьов та ін.). Таким чином, особистість викладача початківця потребує заходів психологічної допомоги, здатних ефективно і швидко оптимізувати і активізувати адекватні адаптаційні і поведінкові стратегії.

Психологічна допомога – вид допомоги, який здійснює кваліфікований психолог людині чи групі людей в оптимізації психофізіологічних станів, пізнавальних процесів, поведінки, спілкування, реалізації індивідуальної і особливо групової діяльності. За визначенням одного із провідних фахівців у галузі практичної психології О.Ф. Бондаренка, «зміст психологічної допомоги полягає у забезпеченні емоційної, смислової та екзистенційної підтримки людини або суспільства в ситуаціях ускладнення, які виникають під час їх особистісного та соціального буття» [1, 10]. Тобто психологічна допомога є певною реальністю, психосоціальною практикою, полем діяльності якої є сукупність питань, ускладнень та проблем, що стосуються психологічного життя людини. Специфіка психологічної допомоги актуалізується у формах і методах її застосування.

Зарубіжна психологічна наука поділяє психологічну допомогу на наступні форми:

- психологічна консультація (англ. *counseling*);
- психологічне консультування (англ. *counselling*);
- психотерапія.

На думку більшості вітчизняних дослідників психологічна допомога містить у собі:

- психодіагностику (надання допомоги через повідомлення клієнтові об'єктивної психологічної інформації);
- психокорекцію (організований вплив на клієнта з метою зміни показників його активності й відповідності з віковою нормою);
- психотерапію (активний вплив психотерапевта на особистість клієнта з метою оптимізації функціонування особистісних конструктів психічної реальності суб'єкта);
- психологічне консультування (допомога психічно здоровим людям при особистісному і соціальному розвитку).

Доминяк В.І. і Осипова А.А., включають до категорії психологічної допомоги особистості: психологічний супровід, просвітницька діяльність (підвищення психологічної культури в суспільстві).[1; 6]

Тутушкіна М.К. додає до форм психологічної допомоги корекцію розвитку, тренінги різних видів, профілактику девіантної поведінки. Якіманська І.С. поділяє психологічну допомогу на інформаційну (поради, обмін життєвим досвідом) й професійну (робота з розвитку особистості, аналізу й осмислення проблеми).

Шнейдер Л.Б. пропонує наступну класифікацію психологічної допомоги:

- за часом дії: короткострокова (невідкладна) і довготермінова;
- за просторовою організацією: контактна (при безпосередньому контакті з психологом) і дистанційна (опосередкований контакт);
- по виконанню функцій психологом: діагностична (постановка психологічної проблеми); диспетчерська (направлення до відповідного фахівця); інформаційна (первинний збір інформації про клієнта); корекційна; консультативна; терапевтична;
- за кількістю учасників: індивідуальна і групова;
- за ступенем втручання психолога: директивна і недирективна.

Хомич Г.О., Ткач Р.М. виділяють наступні рівні психологічної допомоги: психологічне консультування, позамедична психотерапія (особистісна і групова) та медична психотерапія. Відповідні рівні психологічної допомоги відрізняються за проблематикою, об'єктом, предметом, змістом діяльності, методами допомоги, а також метою і результатами [1].

Таким чином вивчення конструкту психологічної допомоги особистості вказує на відсутність єдиного теоретико-емпіричного підходу до розуміння проблеми в цілому, а також до розгляду її окремих аспектів, зокрема психологічної допомоги викладачам-початківцям ВНЗ в процесі професійної адаптації.

Професійна діяльність викладача ВНЗ висуває особливі умови до особистості фахівця та формування його індивідуально-психологічних характеристик, що безпосередньо впливають на педагогічний процес. Особистість викладача ВНЗ виступає еталоном професійного становлення спеціаліста, таким чином серйозним завданням системи психологічної допомоги в процесі професійної адаптації має бути сприяння особистісному розвитку, культивуванні потреби у постійному самовдосконаленні, яка є неможливою без самопізнання. Завдяки активності самопізнання особистість перестає бути продуктом зовнішніх обставин, набуває здатності до самотворення, самоактуалізації. Адекватна самооцінка та високий рівень рефлексивних здібностей, несуперечлива Я-концепція (забезпечена за К.Роджерсом, уявленнями про власні характеристики та здібності, уявленнями про себе відносно інших людей та навколишніх, цінностями та ідеалами) обумовлюють високий рівень мотивації особистісного і професійного зростання, постійне розширення життєвого простору. Водночас професійна свідомість викладача ВНЗ в процесі професійної адаптації виступає як відкрита система, що знаходиться у постійній взаємодії з іншими, система інтерсуб'єктна за своєю природою. Це вимагає від фахівця спеціальних умінь збереження власного психічного гомеостазу, витримки і терпіння, тому викладачі-початківці ВНЗ повинні володіти хоча б найпростішими методами і прийомами саморегуляції, відбір і використання яких повинно базуватись теж на знаннях про власні особистісні характеристики.

На сучасному етапі становлення інституту психологічної допомоги особистості широке розповсюдження у зарубіжній і вітчизняній психологічній практиці отримав соціально-психологічний тренінг. Соціально-психологічний тренінг. Термін „тренінг" (від англ. *train*.) має ряд значень: навчання, виховання, тренування. Наукове визначення тренінгу також характеризується подібною багатозначністю [5]. В найбільш широкому контексті термін «тренінг» використовують для визначення різноманітних форм групової роботи. Однак паралельно існують і такі суміжні поняття, як групова психотерапія, психокорекційні групи, групи досвіду, групи активного навчання, практичні експериментальні лабораторії. Як зазначає І.В. Вачков в своїй книзі «Основи технології групового тренінгу», зустрічаються випадки, коли групи одного і того ж виду у різних авторів називаються по-різному. Визначаючи рамки поняття «психологічний тейнінг», І.В. Вачков пише: «Сучасне розуміння тренінгу включає в себе багато традиційних методів групової психотерапії і психокорекції, що змушує шукати його витoki в різноманітних напрямках клінічної психотерапії в групах» Так, Петровська Л.А. розглядає соціально-психологічний тренінг „як засіб впливу, спрямований на розвиток знань, соціальних установок, вмінь і досвіду в галузі міжособистісного спілкування" , "засіб розвитку компетентності у спілкуванні, засіб психологічного впливу". Ємельянов

Ю.М., як досвідчений фахівець з активних методів навчання зазначає, що термін „тренінг” повинен використовуватись не для „...позначення методів навчання, а для позначення методів розвитку здібностей до навчання, або оволодіння будь-яким складним видом діяльності, і „зокрема, спілкуванням” [2;3]. Тепер для визначення тренінгу найчастіше використовується термін “психологічний вплив”. У працях С. І. Макшанова описано, що адекватність цього терміна визначення тренінгу як методу можна визнати лише частково: як поняття, що відображає процес руху інформації від одного учасника взаємодії до іншого. З огляду на це тренінг пропонують визначати як багатофункціональний метод навмисних змін психологічних феноменів людини, групи й організації з метою гармонізації професійного й особистісного буття людини. Є також декілька підходів до визначення тренінгу як певного шаблону, узагальнених принципів діяльності: тренінг як специфічна форма дресирування, тренінг як тренування, тренінг як форма активного навчання, тренінг як метод створення умов для саморозкриття особистості.

На даний час велика кількість авторів, що розглядають проблему психологічного тренінгу описують застосування тренінга в практиці психологічної допомоги, корекції і для забезпечення особистісного зростання. Традиційно психологічний тренінг застосовується для розвитку навиків саморозуміння, самопізнання, рефлексії, виробітку навиків саморегуляції, для покращення соціальної адаптації учасників, поглиблення досвіду психологічної інтерпретації поведінки інших людей.

В процесі професійного становлення психологічний тренінг застосовується з ціллю адаптації нових співробітників до виробничих умов. Найбільш розповсюджене використання психологічного тренінгу для мобілізації внутрішнього потенціалу працівника, розширення кола його можливостей, що вимагаються відповідно до особливостей професійної діяльності. Психологічний тренінг являється одним із найбільш доступних шляхів ускореного навчання в групі, що досягається завдяки сильному емоційному підкріпленню і підсиленню зворотнього зв'язку. Т.Ю. Базаров виділяє наступні галузі застосування тренінгу:

1. Поповнення бракуючих знань;
2. Виправлення недоліків у виконанні працівником посадових обов'язків;
3. Доведення до автоматизму навиків роботи в кризових ситуаціях;
4. Закріплення навиків роботи при виконанні особливо важливих функцій.

Тренінг виступає в якості «тренажера», на якому в безпечній обстановці засвоюються і відточуються педагогічні і управлінські знання, уміння і навички. Груповий метод роботи дозволяє підвищити інтенсивність і стійкість актуалізованих змін, максимально використовуючи вплив кожного учасника.

Ефективність психологічного тренінгу в процесі професійної адаптації зумовлюється наступними факторами:

- відносною простотою проведення процедури тренінгу, що не вимагає безпосередньої участі висококваліфікованих спеціалістів;
- уніфікованість тренінгових програм розвитку адаптаційних здібностей, що зменшує затрати на підготовку і проведення занять;
- можливість охоплення тренінговою програмою усіх працівників відповідного закладу одночасно;
- високим ступенем ефективності тренінгових занять, що обумовлюється внутрішньогруповою динамікою.

Отже, тренінг як високо ефективний інструмент розвитку і досягнення змін займає особливе місце в сучасній концепції психологічної допомоги в процесі професійної адаптації в цілому і адекватної адаптації викладачів ВНЗ зокрема.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко А.Ф. Психологічна допомога особистості: Навч. посіб. для студ. ст. курсів психол. фак. та від-нь ун-тів. – Харків: Фоліо, 1996.
2. Зайцев Т.В. Теория психологического тренинга: психологический тренинг как инструментальное действие. СПб.: Речь, 2002.
3. Технології роботи організаційних психологів. Навчальний посібник / За наук. ред. Л.М. Карамушки – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. - 366 ст.
4. Торн К., Маккей Д. Тренинг. Настольная книга тренера. 2-е изд. СПб. Питер, 2008. -240 с.
5. Ли Д. Практика группового тренинга. СПб., 2001.
6. Холодова О. Структура і зміст психологічної допомоги // Соціальна психологія. - 2006. - № 3 (17). - С.17-24.

***Резюме.** Подан теоретический анализ проблемы психологической помощи в процессе профессиональной адаптации начинающего преподавателя ВНЗ. Предложено использование психологического тренинга как ведущего средства психологической помощи в процессе профессиональной адаптации*

***Summary.** The theoretical analysis of problem of psychological help in the process of professional adaptation of teacher-beginner in university. The use of psychological training is offered as a leading mean of psychological help in the process of professional adaptation*

УДК: 159.9:316.454.52

Т.О. ПИВОВАРЧУК

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕНСИВНОГО РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

***Резюме.** статтю присвячено проблемі розвитку комунікативних здібностей та шляхів їх інтенсифікації під час вивчення іноземних мов у вищому навчальному закладі.*

***Ключові слова:** комунікативні здібності, комунікативна діяльність, іноземні мови.*

Постановка проблеми. У зв'язку з інтеграцією України у світову економіку, її приєднанням до Болонського процесу, зміцненням культурних зв'язків з іншими країнами перед вищою освітою постає необхідність підготовки фахівців,

З М І С Т

<i>Від редакції</i>	3
Ямницький В.М., Литвиненко С.А. Ігротерапія як засіб психологічної допомоги дітям і підліткам	4
Павелків Р.В. Проблема пошуку та впровадження інноваційних психолого-педагогічних технологій розвитку особистості в освітніх закладах	6
Воробійов А.М. Психологія перфекціонізму.....	9
Артемова О.І. Проблеми психологічного супроводу дезадаптованих учнів загальноосвітньої школи	12
Бабак К.В. Професійний розвиток особистості як психологічна проблема	14
Безлюдна В.І. Народження другої дитини як фактор розвитку материнської сфери	16
Бучко В.Б. Проблеми надання психологічної допомоги засудженим до позбавлення волі.....	18
Главінська О.Д. Проблема професійної самосвідомості та самоствердження у юнацькому віці.....	21
Демчук О.О. Психологічні закономірності організації професійного самовиховання майбутніх педагогів	23
Демянюк О.Б. Інтегративний підхід у контексті психологічної допомоги особистості	26
Джеджеря К.В. Цінності як смислова основа подолання особистісних комунікативних труднощів.....	28
Дружиніна І.А. До питання вивчення феномену ідентичності у сучасній психологічній науці	31
Жигайло О.О. Особливості розвитку свідомості та самосвідомості молодших школярів	34
Ілляш С.Д. Психологічні аспекти розвитку професійного саморозуміння майбутніх педагогів	36
Кириченко Н.А. Психологічні особливості цілетворення та цілепокладання	39
Корчакова Н.В. Вплив особистісних характеристик на формування рольової поведінки у сфері батьківства	43
Кравчук М.М. Проблеми впливу небезпечних ситуацій на формування життєвих перспектив підлітків з девіантною поведінкою	45
Кулаков Р.С. Мотиваційні чинники професійного самовизначення у ранньому юнацькому віці	48
Лисяк О.М. Проблема внутрішньої конфліктності ціннісно-смислової сфери особистості.....	51
Маркович О.В. Психотерапевтична роль медичної сестри при спілкуванні з пацієнтами	54
Матейко Н.М. Особливості надання психологічної допомоги школярам, які проживають на екологічно несприятливих територіях.....	57
Мельник І.Я. Просоціальна поведінка як складова соціальної компетентності.....	60
Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Організаційні основи догляду за психічнохворими в умовах стаціонарного лікування	63
Назарець Л.М. Посередництво психолога у вирішенні проблеми взаємодії батьків і дітей	67
Нестерук-Володимирець О.В. Психологічний супровід профільного навчання в позашкільному закладі нового типу – палаці дітей та молоді м. Рівного	69
Ніколайчук Г.І., Ніколайчук І.О. Проблема розуміння художнього тексту студентами вищої школи	73
Павелків В.Р. Особливості психодіагностики відхильної поведінки підлітків	75
Палагнюк В.В. Теоретичні засади психологічної допомоги в процесі професійної адаптації викладача-початківця ВНЗ	77
Пивоварчук Т.О. Психологічні особливості інтенсивного розвитку комунікативних здібностей студентів у процесі вивчення іноземної мови.....	79
Рибак В.А. Психологічні засади формування самоставлення студентів з особливими потребами	82
Косарєва О.І., Рудь Г.В. Особливості прояву механізмів психологічного захисту в підлітковому віці	84
Савуляк В.О. Корпоративна культура як чинник особистісного зростання працівників організації.....	87
Садова І.І. Соціально-психологічні проблеми сімей, пов'язані з вихованням дітей з особливими потребами у контексті загальної ситуації в Україні	89
Созонюк О.С. Концептуальні засади коучингу як форми психологічної допомоги.....	92
Сторож О.В. Психологічні особливості творчої соціалізації особистості на етапі ранньої юності	95
Хомич І.С. Самовідношення у молодшому шкільному віці	98
Цуканова М.С. Соціально - психологічна допомога та реабілітація бездоглядним і безпритульним дітям у притулку	100
Чала Ю.М. Проблема розвитку особистісного досвіду психолога під час тренінгової роботи та шляхи її розв'язання	103
Череп В.Ю. Психологічний супровід молодшої сім'ї з первістком: основні напрямки	106
Шмига А.І. Недоліки організаційної культури як одна з причин професійного «вигорання», превентивні методи та шляхи подолання	108
<i>Відомості про авторів</i>	112

Наукове видання

ОБНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 2 (43)

Свідоцтво про державну реєстрацію: Серія РВ № 540/93-Р від 03.11.2009 р.

Заснований у 1996 р.

Редактор збірника Воробйов А.М.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.
Технічний редактор Кравчук В.Ю.
Комп'ютерна верстка Хильчук Т.К.

Здано до набору 22.10.2010 р. Підписано до друку 29.10.2010 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 29,14. Обл. вид. арк. 29,14. Замовлення № 84/1 Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 2 (43). — Рівне: РДГУ, 2010. — 116 с.**

ISBN 966 — 7281 — 08 — 7.

Збірник наукових праць містить статті які відображають теоретичні та практичні аспекти найважливіших проблем психологічної допомоги особистості.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 159: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20